

UCHWAŁA Nr 0007.XXXIII.80.2013
Rady Gminy Krzyżanowice

z dnia 26 listopada 2013 roku

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Bieńkowice przedłożonego przez Zebranie Wiejskie Sołectwa Bieńkowice

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zmianami) oraz §10 ust.2 pkt 2 lit b) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2013r. poz.501) i w związku z Uchwałą Zebrania Wiejskiego Sołectwa Bieńkowice Nr 1/11/13 z dnia 18.11.2013 r w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Wsi Bieńkowice

Rada Gminy Krzyżanowice
uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdzić przedłożony przez Zebranie Wiejskie Sołectwa Bieńkowice Plan Odnowy Miejscowości Bieńkowice, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krzyżanowice.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z załączników wymaganych przy wniosku aplikacyjnym o przyznanie dofinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Przyjęcie go przez Zebranie Wiejskie, a także dokonanie w nim zmian, wymaga każdorazowo zatwierdzenia tego dokumentu przez Radę Gminy.

Bieńkowice

(Gmina Krzyżanowice)

Plan Odnowy Miejscowości

Dokument opracowany został przez członków Grupy Odnowy Wsi Bieńkowice w oparciu o dostępne informacje, materiały źródłowe i wywiad bezpośredni, a następnie zweryfikowany i uzupełniony przez mieszkańców na spotkaniu warsztatowym. Inwentaryzacji poddano zarówno elementy materialne występujące we wsi, jak i liczne niematerialne, stanowiące o aktualnym potencjalne Bieńkowic, jako obszaru do życia, zamieszkiwania i pracy. Inwentaryzację podzielono na główne grupy zasobów, tj. zasoby przyrodnicze i kulturowe, obiekty i tereny, infrastruktura społeczna, techniczna, gospodarka, rolnictwo, środki finansowe, mieszkańcy (kapitał ludzki i społeczny) oraz dostępne informacje o wsi.

Bieńkowice, maj – czerwiec 2009

SPIS TREŚCI:

1. Wprowadzenie.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2. Charakterystyka miejscowości BIENKOWICE.....	4
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	17
4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości.....	23
5. Ocena szans i zagrożeń dla miejscowości	25
6. Wizja rozwoju miejscowości	26
7. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 6 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji	27
8. System wdrażania	34
9. Wykorzystane materiały.....	35

1. Wprowadzenie

Plan Odnowy Miejscowości Bieńkowice jest dokumentem strategicznym, istotnym dla dalszego rozwoju wsi. Określa on kierunki rozwoju naszej miejscowości w latach 2010 – 2015. Zawarte w planie kierunki i działania zostały uznane przez społeczeństwo jako priorytetowe dla rozwoju naszej miejscowości. Mają one pomóc rozwiązać i przezwyciężyć występujące obecnie problemy i osiągnąć założone cele rozwoju miejscowości.

Niniejszy dokument został przygotowany i opracowany z inicjatywy i przez Grupę Odnowy Wsi Bieńkowice – przedstawicieli społeczności lokalnej. Powstał w oparciu o dostępne informacje, materiały źródłowe i wywiad bezpośredni, a następnie zweryfikowany i uzupełniony przez mieszkańców na spotkaniu warsztatowym. Inwentaryzacji poddano zarówno elementy materialne występujące we wsi, jak i liczne niematerialne, stanowiące o aktualnym potencjalne Bieńkowic, jako obszarze do życia, zamieszkiwania i pracy oraz na materiałach dot. Strategii Rozwoju Gminy Krzyżanowice.

Partycypowanie w opracowaniu Planu Odnowy Miejscowości Bieńkowice przez reprezentację społeczności lokalnej, jaką jest Grupa Odnowy Wsi Bieńkowice jest gwarantem i odzwierciedleniem rzeczywistych oczekiwań mieszkańców związanych z rozwojem wsi.

Przeprowadzona podczas wcześniejszych warsztatów analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wsi (SWOT), ujęta w tym dokumencie została opracowana w oparciu o informacje zawarte w materiałach źródłowych oraz wcześniejszą inwentaryzację zasobów, które zostały następnie zweryfikowane w trakcie spotkania warsztatowego. Udział osób reprezentujących różne środowiska i kompetencje (przedstawicieli różnych sektorów życia społeczno – gospodarczego wsi) gwarantował niezbędny obiektywizm w pracach nad analizą zasobów i lokalnych uwarunkowań, a jednocześnie umożliwił ich w miarę czytelny podział na siły, słabości, szanse i zagrożenia.

Wyrazem społecznej akceptacji ogółu mieszkańców miejscowości dla zapisów niniejszego Planu, którego ogromne znaczenie podkreślały osoby biorące udział w warsztatach, w tym w szczególności wizji rozwoju Bieńkowic oraz konkretnych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w perspektywie do 2015 r. będzie

przyjęcie go w formie uchwały na Zebraniu Wiejskim, a następnie przedłożenie Radzie Gminy Krzyżanowice, celem ostatecznego zatwierdzenia.

Plan Odnowy Miejscowości Bieńkowice jest ważnym i podstawowym dokumentem planowania strategicznego, na którym opierać się będą wszelkie działania mające na celu rozwój miejscowości do roku 2015. Celem Planu jest m.in. aktywizacja lokalnego społeczeństwa do działań na rzecz rozwoju wsi. Niniejszy dokument został opracowany również z myślą o możliwości sięgnięcia po środki dostępne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w działaniu „Odnowa i rozwój wsi”, Lokalnej Grupy Działania „Morawskie Wrota” oraz różnych konkursów grantowych. Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne, możliwe do zrealizowania, często przy ich własnym zaangażowaniu, własnej aktywności oraz przy wsparciu Władz Samorządowych Gminy Krzyżanowice.

2. Charakterystyka miejscowości

Położenie geograficzne

Sołectwo Bieńkowice jest położone w północnej części gminy Krzyżanowice na lewym brzegu Odry, na terenie równinnym, w Kotlinie Raciborskiej. Przez wieś przepływa rzeczka Psina (niektóre źródła podają Cyna). Sołectwo Bieńkowice administracyjnie graniczy z sołectwami Tworków, Bolesław, Bojanów, Wojnowice, Nieboczowy, Ligota Tworkowaka oraz miastem Racibórz. Leży na szlaku komunikacyjnym drogowym i kolejowym z Opola przez Racibórz do Ostrawy i dalej na południe do Pragi i Wiednia.

Lokalizacja gminy Krzyżanowice w powiecie raciborskim i w województwie śląskim

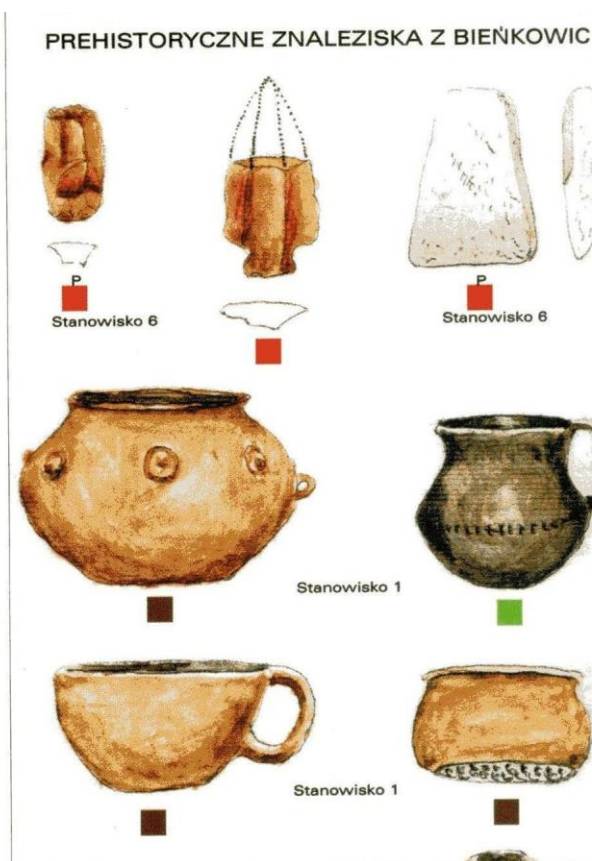
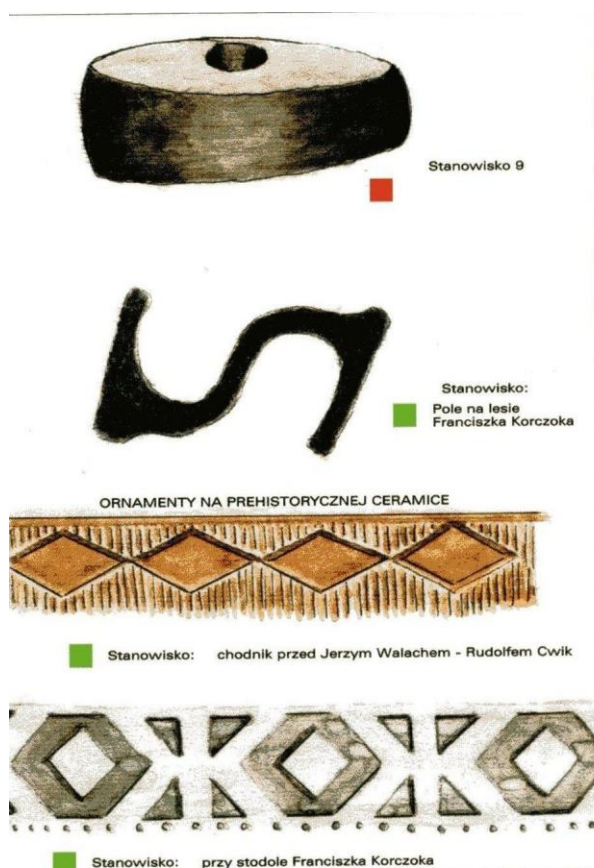

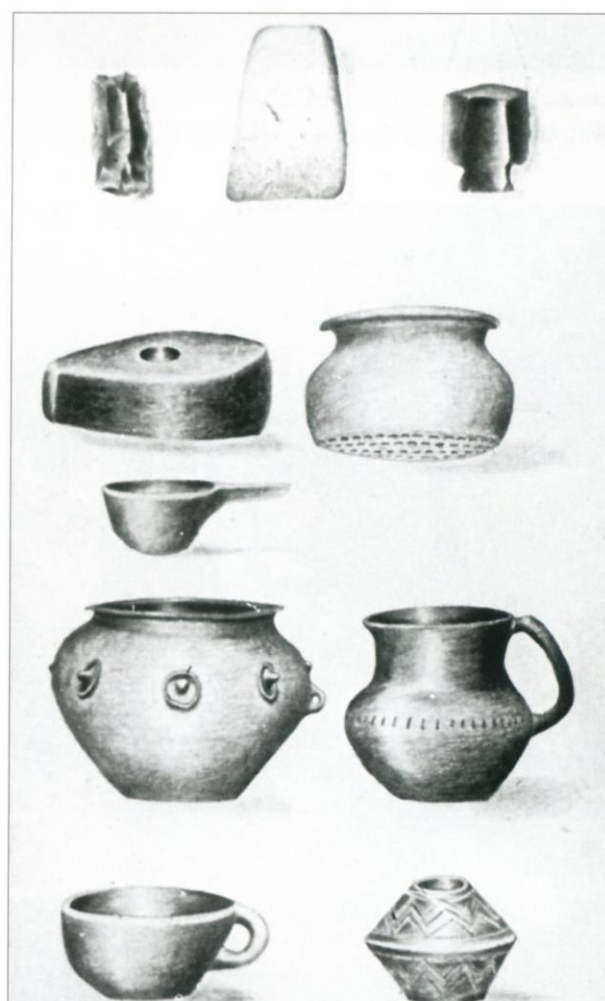
Plan Gminy Krzyżanowice

Rys historyczny

Wieś położona jest na jednej z odnóg historycznego szlaku bursztynowego wiodącego przez Bramę Morawską z północy na południe Europy. W okresie międzywojennym na terenie wsi odkryto wiele przedmiotów pochodzących sprzed wielu tysięcy lat. Najstarsze znaleziska pochodzą z okresu paleolitu, kolejne z neolitu, okresu halsztackiego (łużyckiego), epoki brązu, czasów rzymskich i średniowiecza. Są wśród nich m.in. kamienne topory, siekiery, urny z prochami, ciałopalne popielnice, elementy ceramiki i innych przedmiotów używanych przez naszych przodków. W okresie średniowiecza na terenie dzisiejszego kościoła prawdopodobnie znajdował się gródek obronny.

Przykłady prehistorycznych znalezisk z terenu Bieńkowic – w tym urny z prochami

Nazwa wsi prawdopodobnie pochodzi od imienia byłego właściciela dóbr w Bieńkowicach – Benedykta. W języku morawskim imię to składało się z 3 sylab: Bi-en-ko. To właśnie Bienko miał być założycielem osady nad Psiną – tak w wydany w 1865 roku „Topographisches Handbuch von Oberschlesien” pisał F. Triest. Również w wydany w 1880 roku „Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” o Bieńkowicach napisano: „założone podobno przez jakiegoś hrabiego Benko przed XIV w.”

Nazwa wsi pojawia się pod koniec XIII wieku. Od tego czasu jej brzmienie ulega wielokrotnej zmianie: w dokumencie z 1283 roku – Benchouische, 1313 rok – Bencowitz, 1334 – Bencowicz, 1335 rok – Benchowitz. W dokumentach widnieją również określenia: Benkowitz, Berendorf. W okresie panowania pruskiego wieś nazywała się Benkowitz, zaś w okresie od 1936 do 1945 roku – Berendorf. Od 1945 roku nasza wieś nazywa się **Bieńkowice**.

Na przełomie XII i XIII wieku na teren Śląska zaczęli przybywać osadnicy niemieccy. Nie ominęli też Ziemi Raciborskiej – stąd w pewnym momencie zmienione nazwy wsi. Z niemieckich dokumentów wynika, że w Bieńkowicach niemieccy osadnicy pojawili się jeszcze przed rokiem 1300. Niemieccy koloniści zastąpili słowiańską gospodarkę dwupolową – trójpolówką, zamiast sochy używali żelaznych pługów. Prawdopodobnie w I połowie XIV wieku dotychczasowe prawo osadnictwa wsi została zamieniona na prawo niemieckie. Wtedy też prawdopodobnie powstała parafia bieńkowicka.

Przez wieki mieszkańcy Bieńkowic (Polacy, Czesi – Morawianie i Niemcy) żyli w miarę zgodnie koło siebie. Dopiero w okresie powstań śląskich dały o sobie znać różnice na tle narodowościowym. Dochodziło do walk, ginęli niewinni mieszkańcy. Stacjonujące na tym terenie wojska koalicyjne (francuskie, brytyjskie i włoskie) nie zawsze potrafiły rozładować lokalne konflikty. Podczas plebiscytu w 1921 roku w Bieńkowicach za Polską opowiedziało się 50,72% mieszkańców. W sąsiednich wsiach zdecydowana większość opowiedziała się za Niemcami.

Podczas II wojny światowej wielu mieszkańców Bieńkowic zostało wcielonych do niemieckiego wojska. Wcielano coraz starsze i młodsze roczniki. W ich miejsce sprowadzano z Polski przymusowych robotników. W styczniu 1945 roku przez wieś została przeprowadzona kolumna około 5 tysięcy radzieckich jeńców wojennych. Prowadzono ich z Mysłowic w kierunku Opawy. Już w grudniu 1944 roku Niemcy opracowali plan ewakuacji mieszkańców wsi. Z uwagi na trudne warunki

atmosferyczne ewakuacja rozpoczęła się dopiero pod koniec marca. Mieszkańców, którzy wyrazili na to ochotę, ewakuowano na terytorium Czechosłowacji, a docelowo do Bawarii. Niektórzy powrócili z ewakuacji dopiero w 1948 roku.

Pod koniec marca miały miejsce częste naloty radzieckiego lotnictwa na Bieńkowice i okolice. W ich wyniku sporo zabudowań zostało zniszczonych – zginęli też nasi mieszkańcy. W dniach 30 marca – 1 kwietnia trwały ciężkie walki o wieś. Po zakończeniu walk, front zatrzymał się na rzece Psinie. Wojska radzieckie szykując się do obrony rubieży na rzece Psinie nakazały ewakuację mieszkańców wsi co najmniej do Studziennej lub dalej do Raciborza. W trakcie ewakuacji mieszkańcy wielokrotnie byli okradani przez żołnierzy ze swego majątku, grożono im śmiercią. Gdy front oddalił się na zachód, mieszkańcy mogli powrócić „na swoje”. To „swoje” zostało jednak spalone, zniszczone i okradzione przez „wyzwolicieli”.

Po raz ostatni wojska radzieckie przejechały przez Bieńkowice 20 sierpnia 1968 roku udając się z „bratnią wizytą” do Czechosłowacji by stłumić „praską wiosnę”.

Po przejściu frontu raciborszczyzna stała się przedmiotem sporu pomiędzy Polską a Czechosłowacją. Przez kilka dni nad spalonym ratuszem w Raciborzu powiewała czechosłowacka flaga. Po Bieńkowicach krążyły pogłoski, że granica pomiędzy Polską a Czechosłowacją zostanie wytyczona na rzece Psinie. Ostatecznie jednak granica polsko-czechosłowacka przebiegała wzdłuż dawnej granicy niemiecko – czechosłowackiej. Celem zapewnienia należytego bezpieczeństwa miejscowej ludności, granicę na tym odcinku obsadziły polskie jednostki 1 Korpusu Pancernego.

W 1945 roku Bieńkowice powróciły do Polski. Trudne to były czasy. Wieś została w znacznym stopniu zniszczona na skutek działań wojennych. Trudne warunki mieszkaniowe, niedożywienie, brak środków do utrzymania higieny spowodowały wybuch epidemii duru brzuszego (tyfusu), w wyniku czego zmarło 40 mieszkańców. Na tyfus zachorowało prawie 80% mieszkańców Bieńkowic. W sierpniu 1946 roku po wyremontowaniu sieci energetycznej do Bieńkowic ponownie popłynął prąd.

Dzieje parafii

Z historią naszej wsi nierozzerwalnie wiąże się historia naszej parafii p.w. Wszystkich Świętych. Wg materiałów źródłowych istniała już w roku 1351 (dokument potwierdzający zakup wsi przez klasztor Sióstr Dominikanek z Raciborza wraz z patronem nad kościołem parafialnym). Parafia figuruje również w spisie parafii ziemi raciborskiej z 1447 roku. W tym czasie w skład naszej parafii wchodziły wsie Sudół i Bojanów. W roku 1912 parafia (bez wsi Sudół) weszła w skład nowopowstałej diecezji Tworkowskiej. Bojanów samodzielną parafią stał się w roku 1928.

Pierwsze dwa kościoły parafialne w Bieńkowicach były drewniane. Dzięki hojności mieszkańców kościoły doposażone były w coraz to nowe, wykonywane ze szlachetniejszych kruszców i materiałów naczynia liturgiczne, wota, sztandary, dzwonnice, ambony. W 1690 roku jeden z parafian ufundował srebrną, mocno pozłacaną monstrancję, która znajduje się parafii do dziś. W 1749 roku poświęcony został kościół murowany, wybudowany w stylu barokowym. Już po konsekracji do kościoła dobudowano wieżę oraz wykończono go piękną fasadą główną i wolutowym szczytem. Miejscowi artyści malarze malowali w kościele obrazy z życia świętych. W połowie XVIII wieku w kościele znajdowało się 6 ołtarzy.

Podczas pożaru w 1794 roku archiwa parafialne uległy zniszczeniu. Parafianie w dalszym ciągu nie szczędzili pieniędzy oraz pracy własnej na systematyczne remonty, odnawianie i upiększanie swojej świątyni. Po kolejnym remoncie zakończonym w roku 1934 kościół stał się „wspaniałą perłą architektury sakralnej”. Po raz kolejny kościół uległ poważnemu zniszczeniu pod koniec II wojny światowej. Bombardowania, ostrzał artyleryjski i pożar dokonały dzieła zniszczenia. Spłonęła wtedy wieżę wraz z kopułą, dach oraz pawłacz z organami. Zniszczeniu uległy dwa lichtarze oraz dzwony a wewnątrz kościoła, w tym ołtarze, które zostały osmolone. Po raz kolejny mieszkańcy stanęli na wysokości zadania i wspólnymi siłami wyremontowali kościół. Prace remontowe trwały kilka lat.

Przez cały okres powojenny w kościele trwają systematyczne prace remontowe, renowacyjne, osuszanie i odgrzybianie ścian. Zakupywane są elementy wyposażenia: dzwony, organy, ławki. Sporą część prac wykonują mieszkańcy. Oni też sponsorują zakup wyposażenia (dzwony, ławki, zegary na wieży).

Miejscowe zwyczaje i uroczystości

Do połowy XX wieku w Bieńkowicach używana była gwara śląska będąca mieszaniną języka polskiego, morawskiego i niemieckiego ze słowiańskim akcentem. Wynikało to z przygranicznego położenia i wpływu trzech kultur. Coraz mniej mieszkańców naszego sołectwa potrafi posługiwać się naszą piękną gwarą. Obecnie realizowane są działania zmierzające do zachowania kultury i odrębności śląskiej wsi poprzez m.in. organizowanie konkursów „gwary śląskiej”.

Już w 1457 roku chłopskie stroje regionalne ziemi raciborskiej określane były jako niemieckie. Wywodziły się prawdopodobnie z Bawarii, Frankonii, Turynii. W XX wieku po stroju kobiecym można było dokładnie określić miejscowość, z której kobieta pochodziła. Poszczególne elementy stroju kobiecego i męskiego miały swoje nazwy.

Ceremonie weselne i ślubne miały swoje zasady. Zapowiedzi trwały 3 niedziele. Młodzi udawali się do krewnych, sąsiadów i bardzo bliskich znajomych by zaprosić ich na wesele. W czasie wizyt przekazywano pozdrowienia od rodziców, informowano, gdzie, kiedy i o której godzinie odbędzie się ślub kościelny, kiedy będzie pieczenie kołocza. Dzień przed pieczeniem kołocza przyjmowano „wysłużki” – dary na wypiek kołocza. Po wypieczeniu, pieczące go kobiety jechały z „dziwami” do przyszłego małżonka z kołoczem. Jechano wystrojoną furmanką z muzyką, śpiewem i przebierańcami tak, by cała wieś wiedziała kto z kim się żeni. Wesela odbywały się tylko w poniedziałki i wtorki i rozpoczynały się u pana młodego, skąd udawano się do panny młodej. Zaślubinom towarzyszyły odpowiednie przyśpiewki i teksty.

Od dawna znany był zwyczaj odwiedzania dzieci przez Świętego Mikołaja i Barbórkę (zwyczaj z Barbórką zanikł po II wojnie). Św. Mikołaj podczas odwiedzin rozliczał dzieci z niedobrych uczynków – w księdze miał zapisane wszystkie ich występki i grzeszki. Po ich przypomnieniu obdarowywał dzieci prezentami – jabłkami, piernikami, keksami i cukierkami. Niegrzeczne dzieci karał (bił różgą Grampus – diabeł). Przed wizytą św. Mikołaja rozpoczynano pieczenie pierników na święta Bożego Narodzenia.

Tradycyjny kołocz wypiekany był tylko z okazji wielkich świąt: Boże Narodzenie, Zielone Świątki, Wielkanoc, odpust, kiermasz, dożynki i wesele. Kołocz miał formę placków: okrągły z serem, kwadratowy z makiem, w formie łódki z jabłkami i powidłami.

Dawniej dożynki rozpoczynały się uroczystą mszą dziękczynną. Gospodarze zapraszali na obiad pracowników najemnych, którzy brali udział przy żniwach. Dożynki zawsze odbywały się w pierwszą niedzielę po dniu „Podwyższenia Krzyża” (14 września). W czasie wojny i po wojnie zaniechano organizacji dożynek. Dopiero w 1969 roku odbyły się pierwsze po wojnie uroczyste dożynki gromadzkie. Od 1998 roku organizowane są coroczne nasze wiejskie dożynki.

Pierwszy dzień wiosny („Dzień Wiosny”) kiedyś witano inaczej. Starsze dzieci przygotowywały Marzannę (symbol zimy) i Goik (kolorowo przystrojone drzewko symbolizujące wiosnę). Z Marzanną i Goikiem młodzież szła przez wieś śpiewając odpowiednie pieśni. Obecnie „Dzień Wiosny” zastąpiony został „Dniem Wagarowicza”.

Swoje obyczaje miały święta wielkanocne. W Wielki Czwartek podczas mszy następowało „zawiazanie dzwonów” aż do rannej mszy w Niedzielę Wielkanocną. W tym czasie zamiast dzwonów godz. 6⁰⁰, 12⁰⁰ i 18⁰⁰ grupy chłopców oznajmiały przy pomocy klekotek – kołatek. Chłopcy chodzili po wsi i zatrzymywali się koło sklepów i piekarni, gdzie otrzymywali cukierki i pieczywo. W Wielki Poniedziałek od godzin rannych oblewano wodą panny i kobiety. Po obiedzie odbywała się procesja konna – kultywowana do dziś.

Procesja konna po polach Bieńkowic w Poniedziałek Wielkanocny

W dni krzyżowe (przed Wniebowstąpieniem) na bramach i słupach wjazdowych do gospodarstw oraz na rogach pól ustawiano a następnie święcono krzyżyki wykonane z poświęconych w Niedzielę Palmową palm. Miały one chronić przed gradem i innymi klęskami oraz zapewnić urodzaj.

W noc sylwestrową młodzież robiła różne figle i psoty: wyciągano bramy, furtki oraz wrota i przenoszono w odległe, ukryte miejsca, chowano przedmioty zabrane z pomieszczeń inwentarskich potrzebne do obrządku bydła. Zdarzało się też, że rozebrano na części wóz, a następnie wyniesiono go na dach, gdzie ponownie go składano. Życzenia noworoczne składano sobie do Trzech Króli (6 stycznia).

We wsi każda szanująca się organizacja w karnawale organizowała swoją zabawę. Przed II wojną światową zabawy (podobnie jak wesela) odbywały się w poniedziałki lub wtorki i trwały zwykle do godzin porannych dnia następnego. Obowiązkowymi zabawami w dni świąteczne była zabawa w Poniedziałek Wielkanocny oraz kiermasz w drugą niedzielę listopada.

W okresie długich, zimowych wieczorów kobiety zajmowały się skubaniem pierza. W każdym domu chowano gęsi. Z ich pierza wykonywano pierzyny i poduszki. Skubanie pierza miało charakter towarzyski. Opowiadano kawały, żarty, plotkowano, opowiadano o hasyrmonach, duchach itd. W tych opowieściach brali udział również mężowie obecnych na skubaniu kobiet. Czasami mężczyźni przygotowywali różne figle: przebierali się za strachy i straszili wracające ze skubania kobiety (nie było oświetlenia na ulicach).

Jak pamiętamy, przez Bieńkowice przepływa Psina oraz na obrzeżach Odra. Dlatego dużym powodzeniem cieszyły się opowieści i utopcach i demonach. Takim utopcem wg podań był **hasyrmon**. Była to postać człokopodobna, która zamiast nóg miała kopyta. Hasyrmony mieszkwały w rzekach lub blisko nich oraz blisko młynów. Lubiły wygrzewać się na brzegu w słoneczne dni. Bywały też złośliwe i niebezpieczne. Wabiły do wody dzieci i dorosłych by ich topić. W zamian za rzucane im przez młynarza smakołyki nocą popędzały koła młyńskie. Wieczorami przychodziły do domów grać w karty z mężczyznami. Przed złymi zamiarami hasyrmonów można się było bronić posiadając ze sobą święcone przedmioty takie jak: różaniec, szkaplerz, wodę święconą. Dorośli lubili opowiadać dzieciom o swoich rzekomych spotkaniach z hasyrmonami i straszidłami. Wg opowiadań starszych mieszkańców, wiele było kiedyś straszdeł i duchów. Były też strzygi – zjawy w kształcie nietoperza, które nocą siadały na piersi ofiary i dusiły ją.

Zabezpieczeniem przed wtargnięciem do domu strzygi miało być postawienie miotły brzozonej przy drzwiach wejściowych uchwytem w dół. Z kolei czarownice urzekały swą „diabelską” mocą. Wierzono, że utrzymują kontakty cielesne z diabłami. Były odpowiedzialne za wszelkie niepowodzenia: nieurodzaj, epidemie, choroby ludzi i bydła. Wiele zakazów dotyczyło kobiet ciężarnych: nie wolno było patrzeć na pożar (dziecko mogło dostać czerwonych plam na twarzy); patrzenie przez dziurkę od klucza mogło spowodować u dziecka zeza; zapatrzenie się w coś mogło spowodować urodzenie dziecka upośledzonego. Pojawienie się położnicy na zabawie wywoływało nieszczęście, awantury i kłótnie, które sprzyjały szatanowi.

Dzisiaj wiele z tych zwyczajów i tradycji coraz bardziej ulega zapomnieniu. Aby temu zapobiec podejmujemy szerokie działania zmierzające do zachowania tradycji i dziedzictwa kulturowego naszej wsi. Czy nam się to uda, ocenią nasi następcy.

Instytucje i organizacje

Na terenie Bieńkowic znajduje się Zespół Szkół Ogólnokształcących, przedszkole, świetlica wiejska. Działają: Grupa Odnowy Wsi, Rada Sołecka, Koło Łowieckie „Bażant”, Koło Gospodyń Wiejskich, Rada Parafialna, Rada Rodziców przy ZSO, Ochotnicza Straż Pożarna, Ludowy Klub Sportowy, DFK, grupa miłośników koni.

Zakłady pracy

Na terenie sołectwa działają drobne podmioty gospodarcze o profilu handlowo – usługowym. Ponadto znajdują się tu również: Zakład Wydobywania Kruszyw „UTEX – TERA”, firma zaopatrywania rolnictwa „CHEMPEST”, GS, dom weselny „REGE”, zakład kamieniarsko – betoniarski „DANAR”, zakłady stolarskie, piekarnia, zakład ślusarsko – kowalski wraz z muzeum kowalstwa.

Działania, inicjatywy i dokonania

Niektóre spośród działających na terenie wsi instytucji i organizacji nawiązały ścisłą współpracę ze swoimi odpowiednikami po stronie czeskiej. Z inicjatywy rady sołeckiej w 1998 roku zorganizowano pierwsze po wieloletniej przerwie dożynki wiejskie. Zgodnie z intencją rady sołeckiej, grupy odnowy wsi (po jej powstaniu) oraz

Zwycięzcy zawodów sikawek konnych - Cichowo 2007 rok
Die Sieger am Wettkampf der Pferdefeuerspritze im Cichowa 2007.

Sikawka w akcji - 2008 rok
Feuerspritze während des Wettkampfes- 2008

mieszkańców, impreza ta na stałe weszła do kalendarza imprez. Poza tym Zespół Szkół Ogólnokształcących, przedszkole, świetlica wiejska, KGW, DFK organizują cykliczne imprezy okolicznościowe. Na szczególną uwagę zasługują powiatowe i międzynarodowe zawody sikawek konnych organizowane przez naszą OSP. W zawodach startują drużyny pożarnicze z terenu śląska oraz z zagranicy.

Organizowana tradycyjnie w Poniedziałek Wielkanocny Procesja Konna przyciąga widzów z terenów województwa śląskiego, opolskiego. Nie brak również widzów i uczestników procesji z Czech i Niemiec.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Inwentaryzacja zasobów sołectwa Bieńkowice została wstępnie wykonana w oparciu o dostępne informacje, materiały źródłowe i wywiad bezpośredni, a następnie zweryfikowana i uzupełniona przez mieszkańców na spotkaniu warsztatowym. Inwentaryzacji poddano zarówno elementy materialne występujące we wsi, jak i liczne niematerialne, stanowiące o aktualnym potencjalne Bieńkowic, jako obszaru do życia, zamieszkiwania i pracy. Inwentaryzację podzielono na główne grupy zasobów, tj. zasoby przyrodnicze i kulturowe, obiekty i tereny, infrastruktura społeczna, infrastruktura techniczna, gospodarka, rolnictwo, środki finansowe, mieszkańcy (kapitał ludzki i społeczny) oraz dostępne informacje o wsi.

Zasoby przyrodnicze	
- walory krajobrazu, rzeźby terenu	▪ teren równinny z widokiem na prawy, wysoki brzeg Odry (gmina Lubomia); ▪ przy dobrej pogodzie widok na Beskid Śląski po czeskiej stronie; ▪ widok na wzgórze „Urbanek”; ▪ położenie w pradolinie Odry nad rzeką o tej samej nazwie.
- stan środowiska	▪ środowisko częściowo zdewastowane przez dzikie wysypiska śmieci i niską emisję pyłów; ▪ wieś jest zgazyfikowana, lecz ze względu na zbyt wysoki koszt gazu większość gospodarstw korzysta z tradycyjnych sposobów ogrzewania (węgiel, miał, flot); ▪ część mieszkańców sołectwa korzysta z programu „ograniczenia niskiej emisji” ogrzewając domy paliwem ekologicznym.

- walory klimatu	▪ coraz czystsze powietrze; ▪ specyficzny mikroklimat (Brama Morawska i Kotlina Raciborska – łagodniejsze zimy, małe opady śniegu).
- walory szaty roślinnej	▪ szata roślinna charakterystyczna dla kotliny raciborskiej.
- cenne przyrodniczo obszary np. rezerwat	▪ rzeka Psina.
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	▪ nad rzekami Odrą i Psiną (lewobrzeżny dopływ Odry) znajdują się żeremia bobrów; ▪ w zagajnikach występują dziki, sarny, lisy, zające, bażanty.
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	▪ rzeka Odra wraz z dopływem Psiną.
- wody podziemne	▪ brak.
- gleby	▪ rolnicze klasy II, III i IV.
- kopaliny	▪ kopalnia żwiru usytuowana na terenie pradoliny Odry.

Zasoby kulturowe	
- walory architektury	▪ zabudowania po klasztorze sióstr dominikanek; ▪ kościół i budynki farne z XVIII wieku; ▪ prywatny spichlerz; ▪ młyn wodny; ▪ przydrożne kapliczki.
- walory przestrzeni wiejskiej publicznej	▪ świetlica wiejska z placem zabaw; ▪ zabudowania Koła Łowieckiego „Bażant” wraz z przyległym terenem rekreacyjnym; ▪ budynek szkolny wraz z boiskiem szkolnym.
- walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	▪ prywatne muzeum kowalstwa (p. Jan Socha); ▪ prywatny spichlerz; ▪ młyn wodny; ▪ zadbane, uporządkowane obejścia; ▪ brak jednolitego planu zagospodarowania przestrzennego.
- zabytki i pamiątki historyczne	▪ zabudowania po klasztorze sióstr dominikanek - obecnie siedziba DFK; ▪ kościół i budynki farne z XVIII wieku; ▪ prywatny spichlerz; ▪ młyn wodny; ▪ przydrożne kapliczki (7) i krzyże (19); ▪ pomnik poległych w czasie I i II wojny światowej.
- miejsca, osoby i przedmioty kultu	▪ brak.
- święta, odpusty	▪ „Wielkanocna Procesja Konna”; ▪ odpust lokalny ku czci „Wszystkich Świętych” i „Zesłania Ducha Świętego”.
- tradycje, obrzędy, gwara	▪ „Wielkanocna Procesja Konna”; ▪ Międzynarodowe Zawody Sikawek Konnych;

	▪ coroczna pieszka pielgrzymka do kościoła pw. Matki Bożej w Raciborzu; ▪ festyny szkolne, imprezy okolicznościowe; ▪ gwara laska; ▪ stroje ludowe KGW, przedszkole.
- legendy, podania, fakty historyczne	▪ znaleziska z okresu paleolitu, neolitu, okresu halsztackiego, epoki brązu, czasów rzymskich i średniowiecza; ▪ związane z nazwą miejscowości; ▪ wzmianki o kanale „Psina” biegnącym z Bieńkowic do Fabryki Cygar w Raciborzu w XIX – początek XX wieku; ▪ przeprawa promowa przez Odrę do 1939 roku.
- przekazy literackie	▪ pierwsze wzmianki pisane pochodzą z XIII wieku i dotyczą nazwy wsi; ▪ szczątkowe, w wielu pozycjach i miejscach (muzea, archiwa – głównie kościelne, zbiory prywatne); ▪ monografia Aloisa Cwika „Bieńkowice wczoraj i dziś”, Wydawnictwo i Agencja Informacyjna WAW Grzegorz Wawoczny, Racibórz, 2009 rok
- ważne postacie i przekazy historyczne	▪ brak.
- specyficzne nazwy	▪ lokalne nazewnictwo: Hroza, Wyhon, Zapłocie, Manuchowiec, Bukowiny, Sześćjutra, Wyspa, Łazy i inne.
- specyficzne potrawy	▪ lokalna kuchnia śląska wzbogacona potrawami przywiezionymi z innych regionów kraju przez napływowych mieszkańców, np. chlyb z fetym, kołocz śląski, moczka, miodówka.
- dawne zawody	▪ kowalstwo, kołodziejstwo, kuśnierstwo.
- zespoły artystyczne, twórcy	▪ chór kościelny.

Obiekty i tereny	
- działki pod zabudowę mieszkaniową	▪ około 300 działek budowlanych będących atrakcją dla nowych mieszkańców.
- działki pod zakłady usługowe i przemysł	▪ około 500 ha pod budowę zbiornika wodnego „Racibórz Dolny”; ▪ tereny przeznaczone na działalność usługową i przemysł w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krzyżanowice.
- tradycyjne nie użytkowane obiekty gospodarskie	▪ brak.
- place, skwery, parki	▪ świetlica wiejska z placem zabaw; ▪ zabudowania Koła Łowieckiego „Bażant” wraz z przyległym terenem rekreacyjnym; ▪ budynek szkolny wraz z boiskiem szkolnym; ▪ skwer przy ul. Pomnikowej.

Infrastruktura społeczna	
- place publicznych spotkań, festynów	▪ boisko sportowe i szkolne; ▪ plac przy remizie OSP; ▪ teren rekreacyjny wokół zabudowań Koła Łowieckiego „Bażant”.
- sale spotkań, świetlice, kluby, domy kultury izby pamięci	▪ świetlica wiejska; ▪ świetlica DFK; ▪ świetlica OSP; ▪ sala gimnastyczna w ZSO; ▪ boisko piłkarskie.
- miejsca uprawiania sportu	▪ boisko piłkarskie przy ul. Raciborskiej; ▪ boisko szkolne i sala gimnastyczna przy ZSO; ▪ korty tenisowe przy ZSO.
- miejsca rekreacji	▪ ścieżka rowerowa Hroza; ▪ korty tenisowe; ▪ teren rekreacyjny wokół zabudowań Koła Łowieckiego „Bażant”; ▪ plac przy remizie OSP; ▪ boisko sportowe i szkolne.
- ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	▪ ścieżka rowerowa Hroza i Hajkowiec; ▪ ścieżka rowerowa do Raciborza wzdłuż torów kolejowych.
- szkoły, przedszkola	▪ Zespół Szkół Ogólnokształcących; ▪ Przedszkole.
- biblioteka	▪ mieści się w siedzibie DFK.
- placówki służby zdrowia	▪ brak.

Infrastruktura techniczna	
- wodociąg, kanalizacja	▪ cała wieś jest podłączona do wodociągu (ujęcie wody pitnej w Borucinie), zgazyfikowana.
- drogi (nawierzchnia, oznakowanie świetlne).	▪ drogi głównie o nawierzchni asfaltowej, gruntowe utwardzone, całość oświetlona; ▪ sołectwo i gmina znajdują się wzdłuż tras dojazdowych do miejsc rozgrywania Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012 roku.
- chodniki, parkingi, przystanki, ścieżki rowerowe	▪ 2 przystanki PKS, 5 parkingów: 2 przy ZSO, przy piekarni, koło kościoła, przy muzeum kowalstwa; ▪ chodniki wzdłuż głównych ulic; ▪ wzdłuż ulic gminnych w większości są chodniki; ▪ oznakowane ścieżki rowerowe wzdłuż Hrozy i Hajkowca oraz do Raciborza.
- sieć telefoniczna i dostępność internetu	▪ w pełni stelefonizowana wieś z dostępem do internetu radiowego oraz TP SA; ▪ telefonia stacjonarna TP S.A., Netia;

	▪ dostęp do wszystkich działających w kraju operatorów telefonii komórkowej.
- odprowadzanie ścieków	▪ kanalizacja na etapie projektowania.

Gospodarka, rolnictwo	
- miejsca pracy	▪ RSP; ▪ Zespół Szkół Ogólnokształcących; ▪ żwirownia „UTEX – TERA”; ▪ przedszkole, ; ▪ zakłady handlowe i usługowe o znaczeniu lokalnym.
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	▪ żwirownia „UTEX – TERA”.
- gastronomia	• dom weselny „REGE”.
- miejsca noclegowe	▪ dom weselny „REGE”.
- gospodarstwa rolne	▪ 20 gospodarstw rolnych.
- uprawy, hodowle	▪ głównie zboża, kukurydza, buraki cukrowe, rzepak, ziemniaki, trzoda, drób, bydło - małe ilości.
- możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	▪ brak.
- zasoby odnawialnych energii	▪ brak badań w tym zakresie na terenie wsi.

Środki finansowe i pozyskiwanie funduszy	
- środki udostępniane przez gminę	▪ w ramach realizacji zadań publicznych; ▪ fundusz sołecki.
- środki wypracowane przez społeczność lokalną	▪ środki pochodzące z darowizn, oraz uzyskiwane podczas festynów.
- środki z funduszy pozarządowych	▪ z konkursów organizowanych przez instytucje pozarządowe, pozyskiwane przez sołtysa, Radę Sołecką, KGW, OSP

Mieszkańcy (kapitał społeczny i ludzki)	
- autorytety i znane postacie we wsi	▪ Sołtys (Roman Herber), radni (Walter Witeczek i Alfons Cwik), Komendant OSP (Roman Cwik), Przewodnicząca KGW (Agnieszka Tomaszewska), Barbara Somerla (dyrektor przedszkola), Dariusz Krawczyk (dyrektor ZSO)
- krącenie znani w regionie, w kraju i	▪ brak.

zagranicą	
- osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach	▪ nauczyciele, pedagodzy; ▪ animator kultury; ▪ architekt; ▪ geodeta; ▪ studenci wyższych uczelni.
- przedsiębiorcy, sponsorzy	▪ lokalni prywatni przedsiębiorcy; ▪ żwirownia „UTEX – TERA”; ▪ dom weselny „REGE”; ▪ indywidualni darczyńcy.
- osoby z dostępem do internetu i umiejętnościami informacyjnymi	▪ prywatni odbiorcy Internetu; ▪ osoby zajmujące się tworzeniem i prowadzeniem stron www.
- pracownicy nauki	▪ brak.
- związki i stowarzyszenia oraz inne organizacje	▪ rada sołecka, KGW, OSP, DFK, klub sportowy.
- kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	▪ sołtys; ▪ radio 90 FM, Vanessa; ▪ tygodnik „Nowiny Raciborskie”; ▪ Wieści Gminne”;
- współpraca zagraniczna i krajowa	▪ Zespół Szkół Ogólnokształcących, przedszkole z odpowiednikami czeskimi z Hat.

Dostępne informacje o wsi	
- publikatory, lokalna prasa	▪ radio 90 FM, Vanessa; ▪ tygodnik „Nowiny Raciborskie”; ▪ Wieści Gminne”.
- książki, przewodniki	▪ książki p. Wawoczego o historii dawnego powiatu raciborskiego; ▪ monografia Aloisa Cwika „Bieńkowice wczoraj i dziś”; ▪ lokalne wydawnictwa, przewodniki, mapy; ▪ historia chóru, lokalne księgi pamiątkowe.
- strony www	▪ www.krzyzanowice.pl

Przeprowadzona inwentaryzacja zasobów wskazuje na spory potencjał rozwojowy miejscowości Bieńkowice, bazujący przede wszystkim na ciekawym położeniu, czystym i urokliwym środowisku przyrodniczym oraz dużej aktywności obywatelskiej mieszkańców.

4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Przeprowadzenie tzw. analizy SWOT, czyli oceny silnych i słabych stron miejscowości Bieńkowice oraz zewnętrznych szans i zagrożeń miało na celu prawidłową ocenę bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej wsi oraz przede wszystkim umożliwienie podjęcia prawidłowych decyzji, co do kierunków rozwoju tej miejscowości w zakładanym 6 – letnim horyzoncie czasowym.

Przyjęto, że lista czynników poddawanych analizie zawiera jedynie zjawiska lub procesy, a nie obejmuje propozycji kierunków, działań lub innych rozwiązań strategicznych.

Czynniki te sklasyfikowano w następujący sposób:

- czynniki wewnętrzne, znajdujące się we wnętrzu wsi zostały podzielone na siły (mocne strony) i słabości, przy czym:
 - jako **siły** określono potencjały, zjawiska, procesy, aktywności występujące w Bieńkowicach, które mogą mieć pozytywny wpływ na realizację zamierzeń strategicznych,
 - mianem **słabości** określono braki w potencjałach, zjawiska i procesy o charakterze barier, niedostatki aktywności występujące w miejscowości utrudniające realizację założonych celów rozwojowych,
- czynniki zewnętrzne (otoczenia) zostały podzielone na szanse i zagrożenia, przy czym:
 - **szanse** to możliwe do wykorzystania na rzecz rozwoju zasoby i procesy w bliższym lub dalszym otoczeniu wsi Bieńkowice,
 - **zagrożenia** to negatywne zjawiska i procesy (zwłaszcza rywalizacji z innymi obszarami) utrudniające rozwój wsi Bieńkowice i realizację działań rozwojowych.

Wyróżniono następujące siły i słabości sołectwa Bieńkowice:

SIŁY (MOCNE STRONY)	SŁABOŚCI (SŁABE STRONY)
▪ specyficzny klimat Bramy Morawskiej ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura (Internet, wodociągi, gazyfikacja, komunikacja) ▪ dogodne połączenia drogowe z	▪ brak uporządkowania przestrzennego ▪ słaba promocja wsi ▪ brak zakładów produkcyjnych ▪ spore zanieczyszczenie z kotłowni

Ostrawą oraz Opolem i Katowicami ▪ linia kolejowa łącząca Ostrawę (Czechy) z Opolem i Katowicami przez Racibórz ▪ położenie w pobliżu granicy („granica łączy, nie dzieli”) ▪ obwodnica wokół wsi (DK 45) ▪ gęsta sieć ścieżek rowerowych (międzynarodowe i krajowe) ▪ tereny pod budownictwo indywidualne i przemysłowe ujęte w „Planie zagospodarowania przestrzennego” ▪ położenie na terenie działania Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego, Euroregionu „Silesia” oraz Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Morawskie Wrota” ▪ wzrastająca popularność turystyki weekendowej (popiátkowej) ▪ zintegrowana społeczność ▪ dobrze rozwinięta współpraca między lokalnymi organizacjami wiejskimi ▪ współpraca kulturalna z organizacjami z miejscowości nadgranicznych w Czechach ▪ duży potencjał społeczny ▪ duża elastyczność społeczności wiejskiej na zmiany ▪ rosnąca liczba imprez plenerowych oraz innych wydarzeń kulturalnych i imprez okolicznościowych ▪ tradycja Konnych Procesji Wielkanocnych ▪ wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego (wielu lokalnych liderów) ▪ PROGRAM „Strategia rozwoju turystyki w gminie Krzyżanowice” ▪ PROGRAM „Strategia rozwoju gminy do roku 2015” ▪ udział w Sektorowym Programie Operacyjnym (SPO) – działanie	przydomowych – niska emisja (brak motywacji do przejścia na ogrzewania ekologiczne) ▪ zagrożenia powodziowe Odry i Psiny ▪ niski poziom świadomości ekologicznej części mieszkańców (wypalanie traw wywóz śmieci i nieczystości w niedozwolone miejsca) ▪ migracja młodzieży do Europy Zachodniej ▪ niezagospodarowane i niezamieszkanie prywatne budynki ▪ duże natężenie ruchu ulicznego (drogi powiatowe i krajowe) ▪ ukryte bezrobocie (nie zarejestrowani bezrobotni pracujący za granicą) ▪ brak kanalizacji sanitarnej
---	--

„Odnowa Wsi” ▪ aktywny udział przedstawicieli wsi w pracach Lokalnej Grupy Działania „Morawskie Wrota” w ramach programu LEADER ▪ bogata oferta turystyczna regionu, w tym bliskość pola golfowego w Silerzowicach i gór Beskidu Śląskiego w Czechach ▪ położenie na trasie dojazdowej do obiektów sportowych, na których będą rozgrywane Mistrzostwa Europy w piłce nożnej w 2012 roku ▪ ogólnodostępna sala gimnastyczna przy ZSO ▪ korty tenisowe i boisko sportowe ▪ hotel (baza noclegowa na trasie Warszawa – Wiedeń, Praga) i 2 restauracje ▪ dobrze rozwinięta sieć prywatnych placówek handlowych ▪ biblioteka wiejska ▪ świetlica wiejska ▪ planowana budowa kanalizacji sanitarnej	
---	--

5. Ocena szans i zagrożeń dla miejscowości

SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ bliskość dużych ośrodków miejskich (Ostrawa, Karwina (Czechy), Racibórz, Wodzisław Śląski - bliskość dużych zakładów pracy ▪ dobrze rozwijająca się współpraca z Gminą ▪ wzmożone trendy osiedleńcze na obszary wiejskie ▪ rozwój sieci kanalizacyjnej w Gminie ▪ rosnąca popularyzacja agroturystyki i turystyki wiejskiej w regionie	▪ powódzie ▪ niewystarczające zabezpieczenie przeciwpowodziowe regionu ▪ wzrost natężenia ruchu drogowego ▪ postępująca degradacja środowiska naturalnego ▪ emigracja młodych ludzi za pracą ▪ obniżenie standardu życia mieszkańców (wzrost kosztów utrzymania)

▪ wzrost aktywności sportowej i turystycznej w okolicznych miejscowościach ▪ rosnąca popularyzacja turystyki rowerowej i pieszej, rozwój sieci ścieżek rowerowych w Gminie ▪ rosnące zainteresowanie mieszkańców innych regionów (Śląsk) turystyką rzeczną ▪ rosnące znaczenie zachowania tradycji i tożsamości kulturowej wsi w ogóle społeczeństwa ▪ możliwości dostępu do zewnętrznych środków finansowych ▪ dalszy rozwój małej i średniej przedsiębiorczości ▪ przychylność Władz lokalnych dla funkcjonowania inicjatyw lokalnych ▪ rozwój współpracy między samorządami lokalnymi ▪ polityka Unii Europejskiej wobec obszarów wiejskich, w tym wspierania oddolnych inicjatyw rozwojowych	▪ starzenie się społeczeństwa ▪ narastający konsumpcjonizm ▪ niedostatek postaw twórczych wśród ludzi ▪ bezpieczeństwo mieszkańców wynikające z położenia blisko dużych aglomeracji miejskich oraz zniesienia kontroli granicznej ▪ niska świadomość społeczna wśród młodzieży
--	--

6. Wizja rozwoju miejscowości

Wizja rozwoju miejscowości została przedstawiona jako zapis woli mieszkańców co do pewnego, określonego wyobrażenia stanu wsi Bieńkowice, pożądanego w przyszłości (ok. 2015 roku) oraz ich deklaracją wspólnego urzeczywistniania nakreślonych celów rozwojowych.

Wizja ta w swej istocie łączy wszystkie środowiska, siły i osoby na rzecz jej realizacji, jednak nie wskazuje niezbędnych do tego, konkretnych sposobów, instrumentów i środków. Te zapewne będą wypadkową aspiracji, doświadczeń i pomysłowości mieszkańców i ośrodków decyzyjnych wcielających ją w życie.

Wizja rozwoju miejscowości Bieńkowice:

BIEŃKOWICE – tradycje, obyczaje i zabytki

Rozwinięciem tak sformułowanej wizji są niżej wymienione, bardziej szczegółowe zapisy, mające jednocześnie charakter **głównych kierunków/priorytetów rozwoju miejscowości**.

Bieńkowice jako miejsce z:

- odbudowywanymi walorami historycznymi (pomnik poległych w czasie I i II wojny światowej, prywatne muzeum kowalstwa, odnowiony zabytkowy budynek klasztoru – obecnie siedziba DFK)
- cyklicznym harmonogramem wydarzeń społeczno – kulturalnych (Wielkanocna Procesja Konna, Międzynarodowe Zwody Sikawek Konnych, pielgrzymka piesza do kościoła pw. Matki Bożej w Raciborzu)
- rozwiniętą siecią tras rowerowych wraz z infrastrukturą (parkingi, gastronomia, kompleks wypoczynkowo – rekreacyjny na terenie siedziby Koła Łowieckiego „Bażant”).

7. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 6 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.

Plan (program) rozwoju sołectwa Bieńkowice w latach 2010 – 2015 będzie opierał się o posiadane uwarunkowania historyczno – geograficzne oraz walory turystyczne. Biorąc powyższe pod uwagę, rozwój sołectwa oparty będzie o rozwój turystyki i rekreacji.

Sołtys, oraz Grupa Odnowy Wsi proponują następujące działania zmierzające do rozwoju i podniesienia atrakcyjności naszej wsi, w oparciu o:

1. zasoby historyczne:

- gromadzenie materiałów historyczno – technicznych na temat pierwotnego wyglądu kościoła parafialnego;
- pozyskanie środków z funduszy pozarządowych na renowację i remont kościoła;
- odnowienie i przywrócenie dawnego wyglądu 5 przydrożnych kapliczek
- „izba pamięci” w siedzibie DFK – gromadzenie materiałów historycznych oraz pamiątek dot. Bieńkowic;

2. walory turystyczne:

- promocja wsi – „Witamy sympatyków piłki nożnej udających się na Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej 2012”;
- organizowanie masowych imprez turystyczno – krajoznawczych;
- przygotowanie dokumentacji oraz zdobycie funduszy pozabudżetowych na oznakowanie ścieżek konnych;
- wykorzystanie oznakowanych tras pieszo – rowerowych na upowszechnianie turystyki pieszej i rowerowej;

3. bazę noclegową:

- wykorzystanie bazy noclegowej podczas organizowania imprez zarówno na szczeblu lokalnym, jak o zasięgu międzynarodowym.

Renowacja i remont kościoła pw. Wszystkich Świętych

Celem przedsięwzięcia jest:

- przywrócenie dawnego wyglądu kościoła (wpisany do Rejestru Zabytków),
- renowacja elewacji kościoła (po uzgodnieniu zakresu prac z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- renowacja elewacji plebani (po uzgodnieniu zakresu prac z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- remont ogrodu wokół kościoła i cmentarza,
- wykonanie oświetlenia wokół kościoła,
- zakup i wysadzanie drzew i krzewów ozdobnych – bieżący zakup ze środków własnych (fundusz sołecki + wkład własny w postaci pracy – wolontariat)

- pobudzenie aktywności lokalnych środowisk do dalszych działań na rzecz upiększania swojej wsi w ramach Projektu Odnowy Wsi,
- podjęcie działań na rzecz odnowy i rozwoju oraz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego wsi i regionu,
- zaspokojenie potrzeb społecznych i duchowych mieszkańców wsi,
- promocja wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, kulturową i historyczną,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi,
- przezwyciężenie i usunięcie barier administracyjnych, krępujących aktywność mieszkańców wsi.

Odnowienie i przywrócenie dawnego wyglądu 5 przydrożnych kapliczek

Celem przedsięwzięcia jest:

- przywrócenie dawnego wyglądu przydrożnych kapliczek,
- wymiana pokryć dachowych,
- wymiana drzwi wejściowych,
- odnowienie powłok malarskich wewnątrz,
- pobudzenie aktywności lokalnych środowisk do dalszych działań na rzecz upiększania swojej wsi w ramach Projektu Odnowy Wsi,
- podjęcie działań na rzecz odnowy i rozwoju oraz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego wsi i regionu,
- zaspokojenie potrzeb społecznych i duchowych mieszkańców wsi,
- promocja wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, kulturową i historyczną,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi,
- przezwyciężenie i usunięcie barier administracyjnych, krępujących aktywność mieszkańców wsi.

Odbudowany kościół i kapliczki mają świadczyć o szacunku obecnych pokoleń do historii i przeszłości tych terenów.

Fundusze na inwestycję pozyskane będą ze środków pozarządowych, kwota końcowa w chwili obecnej nie jest znana.

L.P.	NAZWA PROJEKTU	CELE PROJEKTU	HARMONOGRAM REALIZACJI	CAŁKOWITY KOSZT (ZŁ)	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1	BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ	- Poprawa standardu życia mieszkańców - Poprawa stanu środowiska naturalnego - Dostosowanie ochrony środowiska naturalnego do standardów unijnych	2009 - 2015	113 260	Budżet Gminy, Regionalny Program Operacyjny
2	REMONT STAREJ REMIZY STRAŻACKIEJ	- Poprawa wyglądu i funkcjonalności budynku - Poprawa bezpieczeństwa użytkowników	2010 - 2012	50 000	Fundusz własny OSP
3	BUDOWA PLACU ZABAW	- Zapewnienie bezpiecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci - Rozbudowa form aktywnego wypoczynku - Rozwój sprawności i tężyzny fizycznej u dzieci	2010 - 2015	32 000	Fundusz antyalkoholowy
4	REMONT CHODNIKA PRZY UL. POMNIKOWEJ	Poprawa bezpieczeństwa pieszych	2010 - 2013	80 000	Budżet Gminy,
5.	WIELKANOCNA PROCESJA KONNA	- Popularyzacja wśród społeczeństwa tradycji obrzędów wielkanocnych - Poprawa atrakcyjności turystycznej - Promocja wsi	2010	10 000	LGD „Morawskie Wrota” Wkład własny
6.	V POWIATOWE I II MIĘDZYKRAJOWE ZAWODY SIKAWEK KONNYCH	- Organizacja zawodów sikawek konnych - Popularyzacja wśród społeczeństwa tradycji strażactwa ochotniczego poprzez prezentację sprawności zabytkowych strażackich sikawek konnych	2010	10 000	LGD „Morawskie Wrota” Wkład własny
7.	REMONT CHODNIKA PRZY UL. WOJNOWSKIEJ	Poprawa bezpieczeństwa pieszych	2011 - 2013	45 000	Budżet Gminy,
8.	REMONT CHODNIKA PRZY UL. RACIBORSKIEJ	- Poprawa bezpieczeństwa pieszych - Poprawa estetyki miejscowości	2011 - 2014	150 000	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

L.P.	NAZWA PROJEKTU	CELE PROJEKTU	HARMONOGRAM REALIZACJI	CAŁKOWITY KOSZT (ZŁ)	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
9.	REMONT CHODNIKA PRZY UL. SZKOLNEJ	Poprawa bezpieczeństwa pieszych	2012 - 2015	200 000	Budżet Gminy,
10.	„IZBA PAMIĘCI” W BUDYNKU DFK	- Zebranie pamiątek związanych z historią wsi - Usystematyzowanie zebranych przedmiotów i dokumentów - Zachowanie przed zniszczeniem i wywiezieniem za granicę wartościowych przedmiotów - Udostępnienie zbiorów zwiedzającym	2010 - 2015		Fundusz własny
11.	TERMOMODERNIZACJA PRZEDSZKOLA	- Ograniczenie niskiej emisji - Ograniczenie kosztów utrzymania - Poprawa walorów estetycznych	2012 - 2015	1 100 000	WFOŚ Budżet Gmin
12.	REMONT I RENOWACJA KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO ORAZ PLEBANI	- Przywrócenie dawnego wyglądu kościoła - Poprawa walorów estetycznych - zaspokojenie potrzeb społecznych i duchowych mieszkańców wsi - podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi	2010 - 2015	1 000 000	Urząd Marszałkowski Środki własne parafii
13.	ODNOWIENIE I PRZYWRÓCENIE DAWNEGO WYGLĄDU PRZYDROŻNYCH KAPLICZEK	- Przywrócenie dawnego wyglądu kapliczek - Poprawa walorów estetycznych - zaspokojenie potrzeb społecznych i duchowych mieszkańców wsi - podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi	2010 - 2015	90 000	Środki własne parafii
14.	WYMIANA NAWIERZCHNI UL. RACIBORSKIEJ I CHODNIKA WZDŁUŻ WW ULICY	- Poprawa bezpieczeństwa użytkowników - Poprawa estetyki miejscowości - Uatrakcyjnienie centrum wsi	2013 - 2015	1 400 000	Urząd Marszałkowski Starostwo Budżet Gminy
15.	„WYPOCZNIJ I BAW SIĘ U SIEBIE” – PROGRAM ORGANIZACJI WYPOCZYNKU DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	- Stała organizacja bezpiecznego wypoczynku - Wzrost świadomości proekologicznej, poprzez warsztaty proekologiczne - Budowanie tożsamości kulturowej młodych ludzi	2010 - 2015	25.000	Fundusz antyalkoholowy Równać Szanse

L.P.	NAZWA PROJEKTU	CELE PROJEKTU	HARMONOGRAM REALIZACJI	CAŁKOWITY KOSZT (ZŁ)	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
16.	SZKOLENIA DLA MIESZKAŃCÓW WSI PT. „Z POKOLENIA NA POKOLENIE”	Przekazywanie tradycji, zwyczajów i obyczajów lokalnych	202014	15.000	PO KL, Urząd Marszałkowski
17.	BUDOWA I NAPRAWA CHODNIKÓW PRZY DROGACH GMINNYCH	Poprawa stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym	2010 - 2015	500.000	Budżet Gminy, Regionalny Program Operacyjny
18.	PROMOCJA WSI	- Wydanie folderu i filmu promocyjnego - Seria artykułów promocyjnych „Rola konia w historii wsi” - Imprezy plenerowe – wystawy prac mieszkańców	2014 - 2015	35.000	PO KL, LGD
19.	WARSZTATY KUCHNI TRADYCYJNEJ	- Podniesienie umiejętności kulinarnych młodych mieszanek wsi poprzez warsztaty i pokazy kulinarne - Podtrzymanie lokalnych tradycji kulinarnych poprzez wydanie poradnika kulinarnego	2013 - 2014	10.000	Budżet Gminy, LGD
20.	AKCJE EKOLOGICZNE „SPRZĄTAMY ŚLĄSKIE DROGI, ŁĄKI, POLA, LASY”	- Poprawa stanu środowiska naturalnego - Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców	2010-2015 (maj–październik)	10.000	Gminny, Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska
21.	PRZEGLĄD AMATORSKIEJ TWÓRCZOŚCI LUDOWEJ	- Wzrost zainteresowania twórczością lokalną – głównie folklorystyczną - Promocja wsi - Wzrost integracji społecznej i współpracy między lokalnymi organizacjami z terenu miejscowości, Gminy i regionu	2010 - 2015	10.000	Dotacja Urzędu Marszałkowskiego na zadania z zakresu kultury

L.P.	NAZWA PROJEKTU	CELE PROJEKTU	HARMONOGRAM REALIZACJI	CAŁKOWITY KOSZT (ZŁ)	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
22.	WARSZTATY INTEGRACYJNE Z OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI	- Wzrost świadomości i wrażliwości mieszkańców na sytuację osób niepełnosprawnych - Wzrost integracji i współpracy z osobami niepełnosprawnymi - Promocja twórczości osób niepełnosprawnych	2012 – 2015 (maj-listopad)	10.000	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
23.	WARSZTATY JĘZYKOWE „BĄDŹ NA TOPIE”????	- Poprawa znajomości języków obcych wśród młodzieży i osób dorosłych (niemiecki, angielski) - Nauka korzystania z nowoczesnych narzędzi edukacyjnych – e-learning - Poprawa samooceny i wartości na rynku pracy	2014 – 2015	15.000	PO KL

8. System wdrażania

Dalszy rozwój miejscowości Bieńkowice wymagał będzie realizacji wielu przedsięwzięć i inicjatyw zarówno o charakterze materialnym/inwestycyjnym, jak i w obszarze pozamaterialnym: w sferze tradycji, kultury, tożsamości lokalnej, integracji i więzi międzyludzkich. Opisane wyżej projekty i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną nie mogą być traktowane sztywno, tj. zamykać wachlarza potencjalnych projektów, które będą realizowane w kolejnych latach. Dlatego w razie potrzeby niniejszy Plan będzie mógł podlegać zmianom i niezbędnym aktualizacjom do zmieniających się potrzeb.

Będzie to elementem systemu zarządzania wdrażaniem Planu Odnowy Miejscowości, który ma kluczowe znaczenie zarówno z punktu widzenia jego długofalowej realizacji, jak i utrzymania wysokiej dynamiki w całym procesie wdrażania. Plan ten, jak większość dokumentów strategicznych będzie narażony bowiem na stopniowe wygasanie entuzjazmu, który towarzyszył w momencie jego powstawania i formułowania.

Najważniejszym elementem tego systemu będzie korelacja zapisów Planu z każdorocznymi budżetami Gminy oraz Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy, znajdująca wyraz w zadaniowym ujęciu przedsięwzięć Planu w zapisach budżetowych. Mieszkańcy Bieńkowic jako osoby współodpowiedzialne za realizację Planu będą poszukiwali również innych, pozabudżetowych źródeł finansowania przewidzianych przedsięwzięć, jak również w miarę posiadanych możliwości będą zapewniali wkład własny do montażu finansowego, szczególnie w postaci własnej pracy, udostępniania maszyn, itp. Dużym wsparciem instytucjonalno-organizacyjnym mogą okazać się działające obecnie we wsi i ciągle rozwijające się lokalne organizacje i stowarzyszenia.

9. Wykorzystane materiały

Cwik A.: Bieńkowice wczoraj i dziś. Racibórz – Krzyżanowice 2009

Konopka M.: Każde miejsce opowiada swoją historię, czyli rzecz o dziedzictwie wiejskim. Fundacja Fundusz Współpracy Program AGROLINIA 2000, Poznań 2001.

Stopa K.: Wojna – pokój – ludzie. Karty wspólnej, przygranicznej historii 1945.

Materiały do edukacji regionalnej. Racibórz 2007

Wawoczny E.: Legendy i podania z powiatu raciborskiego. Racibórz 2005

Wawoczny G.: Dawny powiat raciborski. Racibórz 2003

Wawoczny G.: Dawny powiat raciborski. Suplement. Racibórz 2004

Dziedzictwo pogranicza polsko – czeskiego (Krzyżanowice 2007)

Muzyczne pejzaże pogranicza polsko – czeskiego (Krzyżanowice 2005)

Nasza Odra. Przewodnik turystyczny po granicznych meandrach Odry (WWF Polska 2006)

Powiat raciborski wczoraj i dziś. Racibórz 2006.

Tradycja i współczesność w kulturze pogranicza polsko – czeskiego (Krzyżanowice 2006)

Miesięcznik gminny: Wieści gminne

Strona Gminy Krzyżanowice: www.krzyzanowice.pl